



Finansverksamheten och riskhanteringen i Malmö stads kommunkoncern 2019

Bakgrund

I enlighet med kommunstyrelsens finanspolicy ska finanschefen årligen rapportera en utvärdering av finansverksamheten och riskhanteringen i koncernen till kommunstyrelsen och stadsrevisionen.

Viktiga händelser under året:

Ökad utlåning, försämrad marginal, förbättrat resultat

Internbankens utlåning ökade med 2 157 (1 102) Mkr under 2019. Främsta anledningen till ökningen var finansiering av dotterbolagen och i synnerhet MKB med 1 375 (850) Mkr. VA Syd ökade sin upplåning med 420 (232) Mkr, Malmö Leasing AB ökade med 40 (-13) Mkr medan Parkering Malmö amorterade sin skuld med 69 (+53) Mkr liksom Malmö Live amorterade med 6 (+13) Mkr. Under 2019 har Malmö stad och Helsingborgs stad, i konkurrens med affärsbanker, svarat på kreditförfrågningar från Sydsvatten AB. Malmö stad har lånat ut 265 Mkr till Sydsvatten AB och samtliga ägare har gått i borgen för lånen.

Utlåningsmarginalen minskade med 0,04 % till 0,36 %. Till största delen beror de lägre marginalerna på ränteomsättningar på utlåningssidan som skett till lägre marginal, men även på att internbanken sänkt den administrativa avgiften.

Internbankens resultat ökade med 2,0 Mkr till 42,4 Mkr.

”Negativ outlook” på Malmös AAA rating/kreditbetyg

Malmö stad har sedan 2011 det högsta kreditbetyget, AAA, från Standard & Poor's. I november 2018 satte S&P Malmös AAA betyg på s k ”negativ outlook” (negativ utsikt). De negativa utsikterna består men har inte längre sin grund i S&P:s tidigare bedömning av den politiska styrningen efter valet 2018 och risker för Malmö förknippat med det. Nu handlar det om svagare marginaler i den löpande budgeten samt marginaler efter investeringar. Innebörden av ”negativ utsikt” är att S&P under de kommande 2 åren bedömer att det finns 30% risk att nuvarande AAA betyg justeras ned ett steg till AA+.

I juli 2019 har Standard & Poor's uppdaterat sin modell för kreditbedömning av kommuner. Förändringarna påverkar inte Malmös sammanvägda kreditbetyg, men slår ihop ett par delbetyg som nu blir totalt fem. Där finns dock vissa beräkningsförändringar som exempelvis påverkar beräkningar av nödvändig likviditet.

S&P granskar och uppdaterar kreditbetyget för Malmö stad två gånger per år.

Marknadsräntor

I höstas beslutade Riksbanken att höja styrräntan till 0 % från minus 0,25 %. Under 2019 har räntan för 3 månaders stibor ränta pendlat mellan -0,12 % till +0,15 % och den slutade på +0,15 %. Under 2019 har swapräntan på 5 års löptid varierat mellan -0,25% till +0,50%. 5 års räntan slutade lite lägre än i fjol på 0,39 % (0,51 %). Kreditpåslagen för kommuner har fallit under året med ca 0,10 % till ett påslag på runt 0,15 % över swapräntan på 5 års löptid. Efter ett oroligt avslut i kreditmarknaden under 2018 så har 2019 varit mer stabilt.

Med styrräntan på noll så har affärsbankerna tagit bort avgifter/straffräntor vid större kontobehållningar. Det underlättar likviditetshanteringen för Internbanken och även för Internbankens kunder som, liksom Internbanken, inte längre behöver betala om behållningar överstiger affärsbankernas respektive tröskelvärden.

Upplåning

Under 2019 har inga nya upplåningsformer tillkommit men kreditfaciliteten med Europeiska Investeringsbanken (EIB) har löpt ut.

Bilaterala kreditfaciliteter

Kreditlöftet från **Europeiska Investeringsbanken (EIB)** löpte ut i april och förlängdes inte. Det var oväntat och förklarades av risker som EIB då förknippade med Brexitprocessen. Ett par månader senare upphörde dessa risker för EIB. Förhandling om ny kreditfacilitet påbörjades i höstas och pågår. EIB:s finansieringsintresse är kopplat till investeringar i skolor under åren 2018 - 2024. Det innebär att delar av skolorna som ingick i den tidigare kreditfaciliteten fortfarande ingår men huvudsakligen avses nya investeringar i skolor. Total finansieringskostnad är knappt 4 Mdr varav EIB finansierar 50%. Dessa förhandlingar väntas slutföras under 2020.

Under hösten 2019 har Internbanken påbörjat förhandlingar om en kreditfacilitet med **Nordiska Investeringsbanken (NIB)**. De underliggande investeringarna som intresserar NIB är VA Syds investeringar under åren 2020 - 2024. De prognostiserade investeringarna uppgår till 1 650 Mkr varav NIB åtar sig att finansiera 50% (825 Mkr). Detta avtal väntas komma på plats under våren 2020.

Det existerande kreditlöftet med **Council of Europe Development Bank (CEB)** har inte nyttjats under 2019. Denna facilitet berör investeringar i skolfastigheter under åren 2016 – 2020. Den prognostiserade investeringsvolymen uppgår till 3 200 Mkr

och CEB finansieringar 50%. Kreditlöftet är på beloppet EUR 160 Mkr (SEK 1 700 Mkr). Under året har Internbanken återskapat till CEB kring utförda investeringar i perioden. Internbanken har även uppdaterat volymen för kommande investeringar. Drygt 1,1 Mdr av kreditlöftet kvarstår för staden att nyttja.

Generellt kring dessa kreditlöften gäller att bankerna finansierar olika typer av investeringar till 50 % av investerat belopp. För att kreditlöftet ska gälla så krävs återskapat. Lite beroende på kreditgivare så är kraven mer eller mindre omfattande men inkluderar alltid de faktiskt investerade beloppen och inkluderar uppföljning kring miljö och/eller social nytta.

Gröna obligationer

Under 2019 har Malmö gett ut ytterligare 1,75 Mdr gröna obligationer. Per 2019-12-31 uppgår den totala utestående volymen till 4,05 Mdr vilket motsvarar 31% av stadens totala upplåning och 41 % av stadens obligationsupplåning. Obligationerna finansierar investeringar som uppfyller kraven i Malmö stads ramverk för gröna obligationer. I ramverkets olika kategorier ställs olika krav för miljö- och klimateffekter som investeringarna behöver uppfylla.

Internbanken bedömer att det är en stor fördel för staden att via gröna obligationer vara en del av det ökande intresset för hållbar finansiering i kapitalmarknaden. Många långgivare vill synas som hållbar finansiär av Malmö stad. Internbanken för även diskussioner och håller möten med långgivarna och dessa utbyten bedöms bidra till ömsesidigt nytta. Utbyten av den här karaktären förstärker tilliten mellan långgivare och Malmö stad som låntagare. Förhoppningsvis bidrar det till fortsatt intresse av att finansiera Malmös investeringar även om Malmös ekonomi möter större utmaningar eller om villkoren i kreditmarknaden försämras.

Prissättningen för gröna obligationer är fortsatt fördelaktig jämfört med vanliga obligationer. Framförallt är det allt fler långgivare som enbart söker obligationer av hållbar karaktär. Den gröna premien (lägre ränta pga. gröna obligationer) beräknades under årets emissioner till mellan 0,01 % och 0,02 %.

Sociala obligationer

I enligt med KF beslut STK-2016-871 utreder finanssenheten tillsammans med stadskontoret och andra förvaltningar och bolag möjligheten att emittera sociala obligationer. Ärende STK-2019-949 att utreda sociala obligationer, har remissbehandlats av stadens alla förvaltningar, helägda bolag och kommunalförbund. Under våren 2020 behandlas ärendet av kommunfullmäktige.

Internbankens bedömning är att sociala obligationer ytterligare kan stärka Malmö som hållbar låntagare. Om stadens gröna obligationer kompletteras med sociala obligationer får Malmö en komplett profil av hållbara finansieringsverktyg som kan stärka stadens varumärke som hållbar finansiär. Intresset för hållbar finansiering

växer och förändrar kapitalmarknaden. Eftersom ingen annan svensk kommun har emitterat sociala obligationer så är projektet även nydanande och innovativt.

Balansräkning

Likviditet

Internbanken hanterar kommunens, de helägda bolagens samt VA Syds och Räddningstjänsten Syds likviditet genom ett gemensamt koncernkonto.

Internbanken ska enligt finanspolicyn hålla betalningsberedskap genom en likviditetsreserv om minst 500 Mkr tillgänglig genom bekräftade lånelöften eller genom egen likviditet.

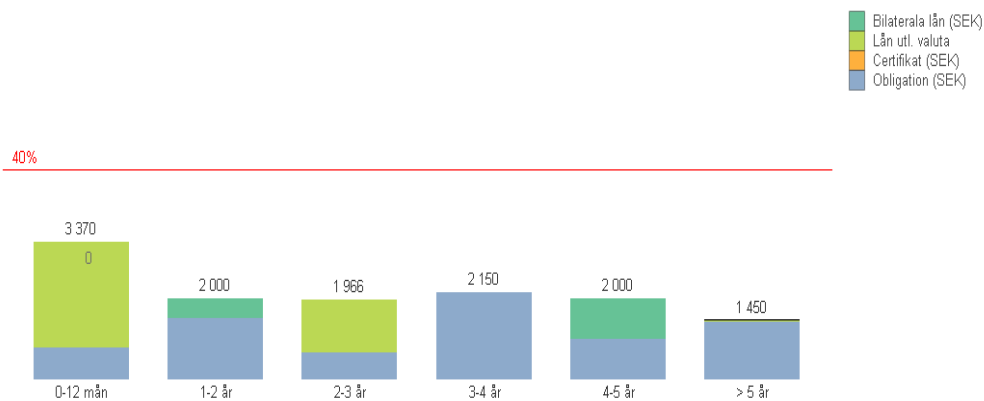
Per 2019-12-31 uppgick Internbankens likviditetsreserv till 6 622 Mkr varav 1 049 Mkr utgjordes av likvida medel på bankkonto. Skulder med kapitalförfall inom 12 månader uppgick till 3 370 Mkr.

Upplåning

Internbankens externa upplåning uppgick per 2019-12-31 till 12,9 Mdr (f.g. år 10,8 Mdr). Låneskulden har därmed ökat med 2,1 Mdr sedan föregående år.

Den genomsnittliga återstående löptiden för Internbankens externa låneskuld uppgick vid årsskiftet till 2,8 år (3,1 år)

Förfallostruktur Internbankens lån per 2019-12-31



Kostnaden för Internbankens externa upplåning, inklusive courtage och låneomkostnader, under 2019 uppgick till 0,82 % (f.g. år 0,59 %). Exklusive kostnad för räntesäkring av Malmö Live (Hedge) uppgick kostnaden till 0,74 % (f.g. år 0,52 %). Genomsnittlig ränta per 2019-12-31 var 0,65 % (f.g. år 0,78 %).

Extern utlåning

Internbankens externa utlåning per 31 december framgår nedan:(Mkr)

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Parkering Malmö	428	497
VA-Syd	2 110	1 690
Visab	182	142
Malmö Live konserthus	14	20
MKB	9 435	8 060
Övriga	292	29
Summa	12 461	10 440

Internbankens prissättning för utlåning baseras på marknadsmässiga villkor.

Den genomsnittliga ränteintäkten för Internbankens utlåning under 2019 uppgick till 1,13 % (0,92 %). Genomsnittlig utlåningsränta per 2019-12-31 var 1,10% (f.g år 1,22 %).

Den genomsnittliga räntebindningstiden för Internbankens utlåning uppgick per 2019-12-31 till 3,3 år (3,0 år).

Intern utlåning

Utöver den externa utlåningen till bolagen ovan finansierar Internbanken även Stadsfastigheter genom reverslån. Prissättningen på denna utlåning motsvarar kommunens självkostnad med ett tillägg om 0,025 % för att täcka Internbankens kostnader.

Per 2019-12-31 uppgick Internbankens interna utlåning till:

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Stadsfastigheter, reverslån	8 709	8 056
Stadsfastigheter, byggkreditiv	900	1 150
Totalt	9 609	9 206

Genomsnittlig ränta under 2019 avseende reverslån till Stadsfastigheter uppgick till 1,00 % (f.g. år 1,27 %). Genomsnittlig utlåningsränta per 2019-12-31 var 0,93% (f.g år 1,16 %). Räntan på byggkreditivet motsvarar kommunens självkostnad.

Resultaträkning (exklusive kommunintern utlåning)

Internbanken 2019, Tkr	Genomsnittligt kapital	Ränta	Ränta %	Nettoresultat 2019	Nettoresultat 2018
Koncernkonto					
Inlåning koncernkonto	609 074	52	0,01%		
Bolagens saldo	-15 089	2 966	-19,66%	2 968	2 242
Intäkt Checkkredit				825	889
Funding					
Totalt lån	-11 949 579	-88 711	0,74%		
Courtage		-1 709			
Låneomkostnader		-7 420			
Brutto lånekostnader	-11 949 579	-97 840	0,82%		
Avgår hedge	-546 427	10 568			
Fundingkostnad internbanken	-11 403 152	-87 272	0,77%		
Summa utlåning	11 393 797	128 652	1,13%	41 451	40 223
Internbankens finansnetto				45 244	43 354
Administration 0,025% (2018: 0,03%)				-2 848	-2 960
Nettoresultat				42 395	40 394

Det externa resultatet (exklusive intern utlåning till Stadsfastigheter) i internbanksverksamheten blev 42,4 Mkr (40,4 Mkr). Resultatförbättringen beror huvudsakligen på ökade utlåningsvolymerna. Minskade utlåningsmarginaler påverkade resultatet negativt.

Administrationskostnaderna utgörs av beräknade kostnader för kommunstyrelsens internbank såsom personal-, system- och overheadkostnader. Påslaget tillämpas även på intern utlåning till Stadsfastigheter.

Ökade utlåningsvolymerna har möjliggjort ett reducerat påslag från 0,03% till 0,025%. Under 2020 kommer tillgängliga kreditfaciliteter med affärsbanker att ses över. S&P:s nya beräkningsätt för nödvändig likviditet kan möjliggöra minskad volym kreditfaciliteter. Under 2020 kommer Internbanken att se över behovet av kreditfaciliteter och om möjligt reducera volymerna med affärsbankerna och behålla kreditfaciliteterna med CEB. Får Internbanken nya avtal med NIB och EIB så kan ytterligare besparingar på området göras.

Riskhantering

Risikexponeringen avseende finansiella poster mäts löpande i Internbankens finanssystem. Varje månad, förutom juni, upprättas och tillställs kommunstyrelsens arbetsutskott en finansiell rapport med balans- och riskavstämning. Tertialvis tillställs även kommunstyrelsen dessa rapporter.

Finansieringsrisk

Med finansieringsrisk avses risken att vid någon tidpunkt inte ha tillgång till, eller endast mot en ökad kostnad, ha tillgång till medel för betalningar. Sådan risk uppstår exempelvis om kommunens upp- och utlåning inte sker med matchade villkor för kapitalbindning eller vid nyupplåningsbehov.

För att begränsa finansieringsrisken så använder Internbanken flera olika finansieringskällor och sprider förfall över olika löptider. För att ytterligare begränsa risken har Internbanken kreditlöften från affärsbanker. Även fördjupad dialog med långivare kring gröna obligationer bidrar sannolikt till riskspridning.

Kommunkoncernens likviditetsreserv per 2019-12-31 framgår av nedanstående tabell.

Tillgänglig likviditet, Mkr	Faktiska värden	Gräns i policy	
Kassa och bankmedel	1 049	> 500 Mkr	
Placeringar	24		
Ej nyttjade back up-faciliteter	3 000		
Möjligt belopp att avropa, EIB	0		
Möjligt belopp att avropa, CEB	550		
Chekkredit Swedbank	600		
Chekkredit Nordea	1 000		
Chekkredit Handelsbanken	100		
Chekkredit DNB	100		
Chekkredit Danske Bank	100		
Chekkredit SEB	100		
Summa tillgänglig likviditet	6 622		
Skulder med förfall inom 12 månader	-3 370		> 0 Mkr
50 % av kommunens nyupplåningsbehov kommande 12 månader	-258		
50 % av bolagens nyupplåningsbehov kommande 12 månader	-541		
Summa	2 453		

Kommunkoncernens likviditetsreserv överstiger den föreskrivna nivån enligt finanspolicyn.

Målsättningen är att uppnå en låg finansieringskostnad samtidigt som betalningsförmågan säkerställs på såväl kort som lång sikt.

Ränterisk

Med stadens ränterisk menas risken för att en snabb förändring av marknadsräntorna påverkar stadens finansnetto negativt. Ränteriskhanteringen syftar till att undvika stora och snabba genomslag i finansnettot.

Helägda bolag och kommunalförbund ansvarar själva för sin ränterisk och ska enligt de finansiella föreskrifterna för Malmö stads kommunkoncern utforma strategi och riskmandat för respektive organisations räntebindning. I de fall man inte antagit egen finansiell policy, gäller stadens finanspolicy.

	Genomsnittlig räntebindningstid (år)	Ränterisk* (MSEK)	
	Upplåning	Malmö stad	Koncern
2018-12-31	4,3	0,8	20,8
2019-04-31	4,1	1,0	24,3
2019-08-31	3,8	8,9	38,1
2019-12-31	3,6	9,3	34,4

**Ränterisken mäts som hur 1 % -enhets ränteförändring beräknas påverka kommunens finansnetto de kommande 12 månaderna. Ränterisken för Malmö stad får inte överstiga 10 Mkr och får inte överstiga 50 Mkr för koncernen.*

Valutarisk

Enligt kommunstyrelsens finanspolicy ska valutarisker som uppkommer då staden lånar eller placerar i utländsk valuta säkras omedelbart.

Kommunens upplåning i utländsk valuta har säkrats med ränte- och valutaderivat så att inga finansiella nettositioner i utländsk valuta uppstår. Det finns ett transaktionskonto i euro som inte säkras eftersom behållningen på kontot är mycket begränsat. Valutarisken bedöms därför vara obetydlig.

Motpartsrisiker

Med motpartsrisk avses risken att Internbanken inte erhåller betalning enligt överenskommelse och/eller kommer att göra en förlust på grund av motpartens oförmåga att infria sina förpliktelser och att ställda säkerheter ej täcker fordran.

I syfte att begränsa motpartsrisken får Internbanken inte placera mer än 1 000 Mkr per namngiven bank i finanspolicyn. Under åren med negativ styrränta har affärsbankerna begränsat Internbankens möjlighet att placera kapital på konton genom att tillämpa avgifter för positivt saldo. Sedan styrräntan höjts till noll procent har flera banker tagit bort dessa avgifter.

Avseende motpartsrisiker för derivatkontrakt är dessa relaterade till bankernas rating. Internbanken får inte ha motpartsrisiker med affärsbank vars rating understiger kreditbetyget "A-" från Standard & Poors. Huvudsakligen har Internbanken negativa marknadsvärden på utestående derivatkontrakt varför Internbanken har högst begränsad motpartsrisk som ryms inom finanspolicyn.

Operativa risker och intern kontroll

Med operativ risk avses risken att drabbas av förluster till följd av bristfälliga interna processer, fel orsakade av den mänskliga faktorn eller felaktigheter i system. De operativa riskerna ska begränsas genom uppdaterade och väl dokumenterade rutiner.

Finansverksamhetens organisation ska utformas så att en god intern kontroll säkerställs. Målet med hanteringen av de operativa riskerna är att minimera förluster på grund av fel i processer, system eller bristande kontroll.

Årligen genomförs intern kontroll för Internbanken. Under 2019 har följande områden granskats utan anmärkning: Finansieringsrisk – risk att Internbanken inte kan nyttja våra kreditfaciliteter; verkställanderisk mot intern part – har de medarbetare som är bemyndigade att verkställa betalningar nödvändiga behörigheter; samt bedrägeririsk kring it-säkerhet/bank id – Internbanken har granskat på vilka sätt medarbetare har behörighet att logga in på internetbanker.

Avvikelser mot policy

Eventuella avvikelser mot finanspolicyn ska utan dröjsmål rapporteras till kommunstyrelsens arbetsutskott.

Under 2019 noterades inga avvikelse mot finanspolicyn.

Finansiella derivatpositioner/säkringsredovisning

Ränterisken i Internbankens upplåning kan modifieras genom att använda swappar. En ränteswap innebär en överenskommelse mellan två aktörer om att under en bestämd tidsperiod utbyta ränteflöden. På detta vis kan Internbanken exempelvis skapa en fast räntebindning även om man har tagit upp lån till rörlig ränta. Ränteswappen är ett fristående avtal som värderas utifrån aktuella räntor och kvarstående löptid på avtalet.

Under förutsättning att de rörliga räntorna på låneportföljen respektive swapportföljen följs åt när räntorna rör sig ska räntesäkringen bedömas vara effektiv och inte föranleda någon ytterligare uppbokning av marknadsvärdet.

Internbankens modell för att bedöma effektiviteten visar att säkringsförhållandet var effektivt per 2019-12-31.

Utöver ränteswappar har Internbanken även ingått avtal om valutaswappar och crosscurrency-swappar. Dessa instrument är i sin helhet direkt kopplade till underliggande betalningsflöden i utländsk valuta för att eliminera risken för svängningar i valutakurserna.

Total volym på ingångna externa finansiella derivatkontrakt uppgick per 2019-12-31 till 9 992 Mkr (8 453 Mkr) varav huvuddelen är räntesäkringsderivat om 6 105 Mkr (5769 Mkr). För valutasäkring av obligationslån i norska kronor upptogs crosscurrency-swappar om SEK 2 099 Mkr (SEK 2 099 Mkr) och resterande 1 788 Mkr (585 Mkr) avser valutaswappar mot kortfristig USD upplåning.

Marknadsvärdet för Internbankens ränteswappar (inklusive koncerninterna swappar) uppgick per 2019-12-31 till - 17 Mkr (- 19 Mkr). Detta negativa marknadsvärde är inte medräknat i resultatet, eftersom kommunens hantering av räntederivat bedöms uppfylla kraven på effektiv säkring av ränterisk enligt RKR R8.

Stadsrevisionen anlidade extern konsult för bedömning av huruvida staden uppfyller kraven i RKR R8. Konsultens rapport färdigställdes i februari 2020. Granskningen har visat att hanteringen av ränterisk är effektiv inom ramen för finanspolicyn men att det finns brister i dokumentationen av säkringsrelationer. Under våren kommer Internbanken uppdatera dokumentationen i enlighet med rapportens rekommendationer. Det är Internbankens bedömning att hanteringen av ränterisk kommer vara effektiv enligt RKR R8 med dessa kompletteringar.

Kapitalförvaltning av stiftelse och donationsmedel

Kapitalet som förvaltas för de samförvaltade stiftelserna, Södertorpsgården ekonomisk förening samt Märta och Henrik Grönbergs stiftelse uppgick till sammanlagt 2,7 Mdr per 2019-12-31. Kapitalet är i sin helhet placerat i "Passiv stiftelsefond Skåne" (PSS). Avkastningen på kapitalförvaltningen uppgick under året till 20,4%.

Utdelningen för 2020 är beslutad till 54,7 Mkr (44,4 Mkr). Målsättningen för PSS är att realt värdesäkra kapitalet.

Sammanfattning

Omfattningen av finansverksamheten har sedan 2011 väsentligt ökat genom kommunens och de till Internbanken anslutna bolagens och kommunalförbundens finansieringsbehov.

Finansverksamheten bedrivs enligt föreskrifter och policys. Nödvändiga system och rutiner finns på plats och utvecklas kontinuerligt.

Sammantaget bedömer jag den finansiella riskhanteringen som tillfredställande.

Malmö 2020-02-24

Claes Ramel

Finanschef